

Josep Maria Fulquet
Ample vol de la nit

Premi Carles Riba 2017

Proa

JOSEP MARIA FULQUET

Ample vol de la nit

PREMI CARLES RIBA 2017

EDICIONS PROA

BARCELONA

2018

Ample vol de la nit ha obtingut el Premi Carles Riba de poesia 2017, atorgat per un jurat format per David Castillo, Andreu Gomila, Josep Lluch, Teresa Pascual i Josep Maria Sala-Valldaura.

Disseny de la collecció: TYPERWARE®
Imatge de la coberta: Xavier Franquesa

Primera edició: febrer del 2018

© Josep Maria Fulquet, 2018

Drets exclusius d'aquesta edició:
2018 Raval Edicions SLU, Proa
Diagonal, 662-664
08034 Barcelona
www.proa.cat

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

Composició i compaginació: *Vilanrosa*
Impressió: Limpergraf
ISBN: 978-84-7588-703-6
Dipòsit Legal: B-1.877-2018

Sumari

CANT I	9
CANT II	21
CANT III	33
CANT IV	41
CANT V	51
CANT VI	59

<i>Nota</i>	71
-------------	----

CANT I

*And with retorted scorn his back he turned
On those proud towers, to swift destruction doomed*

Ha tornat cap a tu la dissort, el mal fat? ¿Que, menyspreu
per menyspreu, l'ampla esquena has girat a les torres superbes
que han de ser la pastura imminent de les flames?

¿Ha arribat l'hora, el moment de reprendre el treball
(perquè només el treball pot donar la mesura del frau)

de pujar la gran pedra perfecta per un rost costerut
perquè abans de fer el cim caigui muntanya avall?

Tu ho has fet, com era el teu deure, que és molt el que ha brollat
de tu i ha quedat escarnit, obligat a fer estada en l'espai
sense alè del teu fons abissal, que retruny de dolor i de tenebra.

Qui se sap incapaç d'igualar la llargada del salt et castiga per això,
i negant amb paraula apressada, que confirma l'engany, es disposa
a ocultar

la impostura del joc. ¿Que potser has traspassat un llindar prohibit,
has ofès els eterns amb un verb massa lliure? Els fantasmes d'ahir,
que tu creies calmats, han refusat el conjur i es disposen a fer
pedregós el camí. Ho recordes? Per què te l'han d'aplanar,
si tu mateix, molt abans, vas firmar el teu destí? Buit de tu,
palplantat com estàs al bell mig de la plaça, a entrada de fosc,

ets com l'home que doblega el genoll, trasbalsat, fins al punt que
li cal

repenjar-se en els seus, en els amics que estima, en l'amiga fidel,
i pregar que l'ajudin a dur, junt amb ell, aquest llast tan feixuc.
Estan tirats els daus. Ja no és festa per tu, quan, de fet, en el front
hi voldries corona. En la nit en silenci, exposat a l'embat
permanent

de les ones, ets la roca, l'orgull, i ets la ira també, que tremola
—plata i gris d'olivera en la llum de l'hivern—
sobre el vidre irisat de les aigües, sobre versos antics
portadors de gosades quimeres cap a illes que no han de tocar,
perquè és gran la misèria dels temps, i insolent la conducta
dels forts. Això, ho saps. Com també que és molt fred i obstinat
l'esperit del qui lluita per sobreviure al mal fat, a la grassa textura
del menyspreu prodigat pels indignes. En el fons, saps molt bé
que el que portes a dins, el tresor tant de temps amagat
com la perla perfecta, és el foc que fa via en la nit,
el torrent desbordat que s'enduu esquinçalls de banderes,
el cos mort d'un nadó o jardins amarats de tristesa,
la madura llavor que ha trencat l'embolcall dur i rígid
i obre els ulls a la llum. Per què, doncs, esperar? Per què plànyer,
un cop més, el silenci ominós de qui fixa el teu temps,
la discreta manera que un té de concebre el sol fet d'existir?
Tu ets més gran. Que de res no serveix suportar pacientment
un exili terrible a què et força sovint el caprici d'uns déus terrenals,

exercit no atenent més que al seu lliure albir. I és ben trist,
i és injust, que maldem per tornar cop per cop
fins a veure en la pols caure el cos del qui ens mata,
quan la burla i l'engany, el domini més aspre, són estranys
al dolor, a l'amarg despertar d'una nit encantada.

Ha brollat molt de tu. Has donat amb escreix el que als altres
els falta, i un cop més ha sigut gran l'esforç per collita tan magra;
ara et sents refusat, el succés d'altres veus és la teva vergonya,
i has de viure amagat, gairebé sense ombra, allunyat dels palaus
i d'esferes més altes, perquè l'ànima encesa que es pensava
per damunt del renou i el brogit, com si el fruit deslliurat
hagués de reposar sota un cel favorable, no ha sabut calibrar
ni l'afany de les Fúries, ni el neguit per forçar-la al no-res.

En la calma aparent rere els vidres del vespre,
quan el vent embogit ens pertorba els sentits,
vols refer, amb inútil esforç, un paisatge desert,
una platja lunar dels volcànics mars foscos, que apareix
com un cos lluminós, entre valls i els brillants altiplans de

l'escorça,

però que té una textura d'asfalt; o donar condició material
a una veu inaudible que el dolor ha silenciada i ha tornat boca oberta
que, en el cor de la nit, sense emetre cap so, es reclama present
i renega dels déus, i dels mots, i dels homes que l'han fet ancorar
en un temps miserable. Tot és vague i boirós, quan no és parcial
i sectari, en la ment –i en el cor– dels escribes.

Tu et senties un déu, refiat entre els mots. Tot semblava girar amb un vent favorable, i l'empresa exigent, que semblava impossible, feia proa a bon port, entre afraus tortuosos, governada amb destresa. Una cosa, però, era mentida: *tot allò que els poetes mediten o canten s'acosta als àngels o a déu.*

No hi ha déu. I si són formidables encara les rengleres dels àngels –esperits amarats d'una vaga nostàlgia, traspassats d'un desig de pecat que els seus somnis habita–, és perquè ens han forçat a voler-nos eterns en el temps, a l'absurda quimera de pensar-nos des d'un tot escindit on allò que tenim més a prop s'ha tornat foraster, i on el mot crida el mot en incessant vertigen; és perquè ens han forçat a lliurar-nos a un combat desigual per retenir en tot moment l'existència que fuig: com un mirall

opac

és el verb que ens separa del món, i en l'escuma canviant de les coses

només el silenci obstinat parla molt. El real sempre muda, i la cerca constant de la forma absoluta és una guerra perduda, com qui vol transitar en equilibri precari sobre un salt monstruós i no gosa mirar a l'abisme absolut que es fa més fondo als seus peus.

Ni àngels, doncs, ni déu. ¿Són ells, en la qualitat seva, perfecta, l'expressió suprema del que ens infon terror? ¿Qui no n'ha sentit la presència hostil, que amenaça, darrere aquell instant com segrestat

al temps, quan tot tendeix a la llum i a la clara memòria?
¿Qui no ha sentit devastar-se el seu jo davant la constatació
del miracle, com aquell príncep rus la primera vegada que veu el
llac

de Lucerna, o com el geni francès davant el paisatge de Delft?
¿Qui pot mai resistir la buidor de després, com mitigar la tristesa,
la melangia profunda que rau en l'experiència del bell,
si esmentar-la és ja neutralitzar-ne els efectes, dilatar l'agonia
malalta

d'una vida tan fràgil? En l'extrema pobresa d'aquest déu que et
senties,

l'abraçada de l'àngel, tan bell, aquest hàlit suau, és absència, mort,
un fosc àmbit hostil on el mot s'extingeix i es vincula al silenci,
a l'anhel dolorós d'un nosaltres perdut. Amb què comptes, doncs,
ara?

¿Amb un arbre isolat en un rost de muntanya, un carrer conegut
o la nit que es refusa a la llum que ens contempla? És aquest
el teu únic bagatge? En el cor d'un destí compartit i impossible,
ets el terme mitjà que es debat entre el cant i el no res, missatger
en l'alè que una estesa d'ocells fa més ample.